CZU: 343.344:343.985

PROBLEME CE URMEAZĂ A FI CLARIFICATE ÎN CADRUL INVESTIGAȚIEI INFRACȚIUNILOR PRIVIND REGIMUL ARMELOR ȘI MUNIȚIILOR. REȚINEREA ÎN FLAGRANT DELICT

Constantin NEMȚANU[193]

https://doi.org/10.59295/csienu2025.28

Informații despre recenzent:

Valeriu CUȘNIR, profesor universitar, doctor habilitat în drept, membru-corespondent al AȘM, vice-director al ICJPS al USM, cusnirvm@gmail.com .

Rezumat: *Traficul ilicit cu arme și muniții reprezintă un flagel social-mente periculos în întreaga lume. Operațiunile ilegale cu arme și muniții constituie o problemă nu doar de ordin intern, ci și o problemă a întregii comunități internaționale. Războiul Federației Ruse împotriva Ucrainei este un catalizator al infracțiunilor privind regimul armelor și munițiilor. De aceea, se impun diverse măsuri, inclusiv de ordin juridico-penal, procesual, criminalistic ș.a. în vederea prevenirii și combaterii respectivului flagel, care astăzi se răspândește tot mai mult. Investigarea ştiinţifică a infracțiunilor privind regimul armelor și munițiilor, clarificarea modului de operare al făptuitorilor, circumstanțelor în care autoruii, complicii au săvârșit manoperele cu arme și muniții, constituie activitatea unui sector important de cercetare, care este destinat, printre altele, şi examinării sub multiple aspecte a armelor de foc, munițiilor şi a urmelor principale şi secundare produse de manoperele făptuitorilor. Constatarea infracțiunilor flagrante reprezintă, practic, cea Date mai sigură modalitate de probare a unei infracțiuni privind regimul armelor și munițiilor.*

Cuvinte cheie*:* Infracțiuni privind arme și muniții, trafic ilicit de arme, investigarea infracțiunii, regimul armelor și munițiilor, reținere în flagrant delict.

193 comisar șef de poliție, Piatra Neamț, doctorand al Universității de Studii Europene din Moldova,

ISSUES TO BE CLARIFIED IN THE FRAMEWORK OF THE INVESTIGATION OF OFFENCES CONCERNING THE WEAPONS AND AMMUNITION REGIME. APPRECIATION IN FLAGRANT DELICIOUSNESS

Abstract: *Illicit trafficking in weapons and ammunition is a socially dangerous scourge throughout the world. Illegal operations with weapons and ammunition are not only a domestic problem, but also a problem of the entire international community. The war of the Russian Federation against Ukraine is a catalyst for crimes related to the regime of weapons and ammunition. Therefore, various measures are required, including legal-criminal, procedural, forensic, etc. in order to prevent and combat this scourge, which is spreading more and more today. The scientific investigation of crimes related to the regime of weapons and ammunition, the clarification of the mode of operation of the perpetrators, the circumstances in which the perpetrators and accomplices committed the acts with weapons and ammunition, constitute the activity of an important research sector, which is intended, among other things, to examine firearms, ammunition and the main and secondary traces produced by the acts of the perpetrators from multiple aspects. The detection of flagrant crimes is, in practice, the safest way to prove a crime regarding the weapons and ammunition regime.*

Keywords: Crimes related to weapons and ammunition, illicit trafficking of weapons, investigation of the crime, weapons and ammunition regime, detention in flagrante delicto.

Aflarea adevărului în procesul penal presupune o investigaţie de o anumită întindere în care sunt descoperite, verificate, clarificate o serie de date, de împrejurări, capabile să servească la conturarea elementelor constitutive ale infracţiunii, inclusiv la identificarea autorului faptei, la probarea vinovăţiei sale. [1, p.87-88]

Pentru determinarea acestor elemente organele penale de specialitate trebuie să răspundă la *o suită* de întrebări, denumită convenţional *"formula celor 7 întrebări"*, sau alături de aceasta, "*formula celor 4 întrebări"*.

Formula celor 7 întrebări, întâlnită mai întâi în jurisprudenţa romană – quis? quid? ubi? quibus auxillis? curr? quomado? quando? qu'on? – cunoscută sub denumirea "*disticul lui Daries"*, are ca destinaţie clarificarea următoarelor aspecte: [2, p.225-226]

- ce faptă s-a comis şi care este natura ei?

- unde s-a comis fapta cercetată?
- când a fost săvârşită?
- cine este autorul ei?
- cum, în ce mod a săvârşit-o?
- cu ajutorul cui?
- în ce scop a fost comisă?

Formula celor 4 întrebări, considerată întrucâtva superioară calitativ primei formule, deoarece delimitează mai clar conţinutul infracţiunii. Astfel,

a. determinarea obiectului infracţiunii, respectiv a relaţiei sociale lezate prin săvârşirea faptei penale, ca şi a obiectului nemijlocit asupra căruia s-a exercitat acţiunea ilicită;

b. stabilirea laturii obiective a infracţiunii, în primul rând a acţiunii sau inacţiunii, incriminate de lege, a raportului de cauzalitate între acestea şi urmările faptei, precum şi a locului, timpului, modului, a altor circumstanţe în care a fost săvârşită fapta;

c. identificarea subiectului activ al infracţiunii, a tuturor participanţilor (complici, instigatori, tăinuitori), ca şi identificarea subiectului pasiv al faptei penale;

d. determinarea laturii subiective a infracţiunii, prin stabilirea formei vinovăţiei (intenţie directă sau indirectă, imprudenţă sau neglijenţă) ca şi a mobilului faptei. [3, p.40]

În contextul celror remarcate, în cazul când organele de urmărire penală au fost sesizate despre săvârşirea unor infracţiuni care privesc regimul armelor şi muniţiilor, prin oricare din modurile de sesizare cunoscute, plângere, denunţ sau din oficiu, ele trebuie să ia măsuri, prin care trebuie să lămurească următoarele probleme: a) activitatea ilicită desfăşurată; b) armele, muniţiile şi materialele explozive ce au făcut obiectul activităţii ilicite; c) proveniența armelor, muniţiilor şi materialelor explozive; d) locul şi timpul săvârşirii infracţiunii; e) făptuitorii, calitatea şi contribuţia fiecăruia; f) scopul săvârşirii infracţiunii; g) cauzele, condiţiile şi împrejurările care au generat, înlesnit sau favorizat săvârşirea infracţiunii. [4, p. 539]

Pentru a reţine săvârşirea faptei în modalitatea portului ilegal de armă, organele de urmărire penală trebuie să lămurească dacă în momentul surprinderii făptuitorului, acesta avea asupra sa armele şi muniţiile, indiferent de timpul cât le-a purtat. Confecţionarea de arme şi muniţii înseamnă producerea acestora fie de către o persoană, fie de mai multe. Deci, cerceta-

rea trebuie să lămurească în care din modalităţile concrete a fost săvârşită infracţiunea, respectiv dacă aceasta s-a materializat în mai multe acţiuni prohibite.

Lămurirea problemelor activităţilor ilicite desfăşurate prezintă importanţă deosebită atât pentru asigurarea unei încadrări juridice corespunzătoare a faptelor comise, iar pe această bază a desfăşurării activităţilor specifice de administrare a probelor, cât şi pentru stabilirea cauzelor şi condiţiilor ce au generat şi favorizat săvârşirea unor astfel de fapte, cu efect pe linia combaterii şi prevenirii săvârşirii infracţiunilor la acest regim. [5, p.328]

Pe lângă problema lămuririi categoriei din care fac parte armele şi muniţiile, organele de urmărire penală trebuie să lămurească şi alte aspecte, cum ar fi: a) caracteristicile de fabricaţie şi funcţionare; b) dacă îndeplinesc condiţiile pentru a fi considerate arme de foc, în cazul celor confecţionate sau a armelor ascunse; c) dacă pot fi considerate arme de foc, de tir sau de panoplie; e) cantitatea de arme deţinută, predată sau înstrăinată.

În legătură cu muniţiile, practica judiciară şi literatura de specialitate au statuat că tuburile, burele sau alicele ori rondelele, luate separat nu pot fi considerate muniţii, decât în cazul în care au fost constituite în cartuşe, proiectile care împreună cu capsele şi pulberea formează muniţia ce se foloseşte la armele de foc.

De asemenea, deţinerea de pulbere pentru confecţionarea cartuşelor de vânătoare, fără autorizaţie sau în cantităţi mai mari decât cele aprobate, nu constituie deţinere de materii explozive, fără drept, ci infracţiunea de nerespectare a regimului armelor şi muniţiilor. [6, p.98-99] În ceea ce priveşte cantitatea de arme şi muniţii, pentru a se reţine varianta agravantă a infracţiunii, respectiv „mai multe arme" sau „muniţii în cantităţi mari", trebuie să existe cel puţin două arme pentru care nu există autorizare, respectiv muniţii în cantităţi suspecte, neobişnuite.

După cum se poate observa, în Codul penal nu se precizează explicit cantitatea de muniţie care poate fi deţinută în mod legal, dar acest aspect este clarificat prin dispoziţiile Legii Republicii Moldova „Cu privire la regimul armelor și al muniţiilor cu destinaţie civilă", nr. 130 din 08.06.2012 după cum urmează: a) pentru armele cu ţeavă ghintuită – cel mult 250 de cartuşe cu glonţ pentru fiecare armă; b) pentru armele lungi cu ţeavă lisă – cel mult 500 de cartuşe pentru fiecare armă; c) pentru armele de colecţie – cel mult 50 de cartuşe pentru fiecare armă.

Persoanele care deţin arme de autoapărare pot purta asupra lor în afara

domiciliului unde este depozitată muniţia cel mult 18 cartuşe.

Stabilirea provenienței armelor și munițiilor este o problemă ce prezintă importanţă deosebită, având în vedere regimul strict întâlnit pentru arme şi muniţii. Stabilirea provenienţei ajută la încadrarea juridică corespunzătoare şi la depistarea cauzelor şi împrejurările care au favorizat săvârşirea faptelor. Făptuitorii pot intra în posesia armelor şi muniţiilor prin diferite mijloace, din care vom enumera câteva mai des întâlnite în practica judiciară: a) sustragerea de arme şi muniţii din locuri de depozitare; b) sustragerea de arme şi muniţii din poligoanele de tir aparţinând unor asociaţii sau cluburi sportive (muniţiile pot fi sustrase prin neutilizarea întregii cantităţi destinată tragerilor sau prin semnarea în fals în locul celor care au lipsit); c) sustrageri din magaziile asociaţiilor sau cluburilor sportive, care au secţii de tir; d) nefolosirea în întregime a muniţiei repartizată de filialele de vânătoare pentru stârpirea răpitoarelor cu păr sau cu pene; e) sustragerea de arme din magazinele de comercializare prin furtul acestora sau prin înlocuirea lor cu altele provenite din furt; f) sustragerea de muniţie cu ocazia inventarelor dispuse pentru reaşezarea preţurilor; g) introducerea în ţară de arme şi muniţii în alte condiţii decât cele legale; h) confecţionarea de arme artizanale. [7, p.422]

Locul şi timpul săvârşirii infracţiunii de nerespectare a regimului armelor şi muniţiilor, prezintă importanţă numai pentru faptele prevăzute de lege şi anume „portul de arme, fără drept, în localul unităţilor de stat sau altor unităţi publice, la întrunirile publice ori în localuri de alegeri”. Pentru a reţine în sarcina făptuitorului săvârşirea infracţiunii în această modalitate agravantă, investigarea criminalistică trebuie să probeze că acesta a purtat arma în localul unei unităţi de stat sau a unei unităţi publice, cu prilejul unei întruniri publice ori în localuri unde se organizează alegeri, stabilite prin legea electorală şi nominalizate expres de organele desemnate să pregătească operaţiile de votare. Totodată organele de urmărire penală trebuie să stabilească faptul că portul armei în locurile menţionate s-a făcut fără drept.

Potrivit prevederilor legale în vigoare, în aceste locuri pot purta arme şi muniţii numai organele dotate cu arme pentru paza unor asemenea localuri, precum şi alte persoane care au dreptul să deţină arme, în situaţia în care au de îndeplinit obligaţii legale în legătură cu armele şi muniţiile pe care le deţin, iar la întrunirile publice numai organele de menţinere a ordinii publice.

Cu totul altfel se pune problema în cazul în care portul armei s-a făcut într-un local de alegeri, unde acest lucru este interzis, indiferent de calitatea persoanei ori atribuţiile care îi revin pe linia organizării şi desfăşurării alegerilor. în astfel de situaţii chiar organele de pază au obligaţia de a rămâne în afara localului. Pentru o interpretare uniformă a dispoziţiilor legale precizăm că prin *localul* organizaţiilor amintite trebuie înţeles imobilul unde acestea îşi au sediul şi, implicit îşi desfăşoară activitatea. Precizăm că locurile deschise, curte, grădină, teren de sport etc. nu pot fi asimilate localurilor şi, deci, săvârşirea faptei în perimetrul acestora nu atrage aplicarea agravantei; evident când portul armei şi muniţiei se face fără drept.

Prin întrunire publică se înţelege o adunare de persoane, într-un număr mare, ca răspuns la o convocare publică. Deşi locul şi timpul săvârşirii infracţiunii nu condiţionează celelalte acţiuni prin care se încalcă regimul stabilit privitor la arme şi muniţii, sub aspectul cercetării, organele de urmărire penală trebuie să ţină cont şi de aceste elemente pentru a stabili împrejurările în care s-au comis faptele, contribuţia fiecărui participant, locurile de ascundere, persoanele care cunosc despre fapta săvârşită ş.a. [8, p.253]

Autor al infracţiunii de nerespectare a regimului armelor şi muniţiilor poate fi orice persoană, legea necondiţionând existenţa faptei de o anume calitate a persoanei care o săvârşeşte. Cu toate acestea putem nominaliza anumite categorii de persoane: a) foşti armurieri ori persoane care s-au ocupat cu repararea armelor; b) persoane care au lucrat sau lucrează în unităţi producătoare de arme şi muniţii; c) persoane cărora li s-a retras permisele de armă; d) dezertorii sau evadaţii cu arme şi muniţii asupra lor; e) autori ai infracţiunilor la regimul produselor sau substanţelor toxice ori stupefiante; f) foşti condamnaţi pentru deţinerea ilegală de arme sau fapte de braconaj; g) persoane care confecţionează, arme în mod artizanal.

Organelor de urmărire penală le revine sarcina de a lămuri, pe parcursul cercetărilor, activitatea în concret desfăşurată de fiecare făptuitor, contribuţia adusă de fiecare la pregătirea şi consumarea activităţii infracţionale, acest lucru având o mare importanţă pentru o corectă încadrare juridică a faptelor fiecăruia dintre participanţi. [9, p.733] Stabilirea scopului săvârşirii infracţiunii ajută organele de urmărire penală, în special, în vederea stabilirii altor infracţiuni concurente. Sustragerea de arme şi muniţii se săvârşeşte, de obicei, pentru comiterea infracţiunilor de braconaj, a unor tâlhării sau pentru suprimarea vieţii unor persoane, pentru trecerea frauduloasă a

frontierei ş.a. În ultimul timp astfel de fapte se produc în scopul săvârşirii unor omoruri la comandă sau pregătirii unor acte de terorism.

Ţinând cont de starea de pericol care o creează, organele de urmărire penală trebuie să facă eforturi pentru dovedirea scopului activităţii ilicite, procedând la extinderea cercetărilor pentru alte fapte şi făptuitori.

Cu referire la cauzele, condiţiile şi împrejurările care au generat, înlesnit sau favorizat săvârşirea infracţiunii menţionăm că, organele de urmărire penală pe tot parcursul cercetărilor trebuie să stabilească cauzele care au condus la încălcarea regimului instituit pentru arme şi muniţii, condiţiile favorizatoare de care au profitat infractorii, persoanele care şi-au îndeplinit în mod defectuos sau nu şi-au îndeplinit atribuţiunile de serviciu, luând după caz măsurile ce se impun. Din practica judiciară putem reţine cele mai frecvente cauze şi condiţii favorizatoare, şi anume: a) depozitarea armelor şi muniţiilor în încăperi neasigurate cu gratii la uşi şi ferestre, cu sisteme de încuietoare necorespunzătoare sau fără sisteme de alarmare; b) neţinerea evidenţei la zi a tuturor armelor aduse la reparat; c) lipsa de control la cluburi, asociaţii sportive, filiale de vânătoare, magazine care comercializează astfel de produse, la ocoalele silvice. [10, p.117]

În vederea administrării probelor în cauzele privind infracţiunile la regimul armelor şi muniţiilor se întreprind o serie de activităţi. Acest gen de infracţiuni sunt susceptibile de a fi constatate în flagrant. În cazul în care se trece la organizarea acestei activităţi, pe baza unor informaţii, aceasta presupune o pregătire temeinică, deoarece orice omisiune poate conduce la incidente dintre cele mai grave.

Cu ocazia primirii sesizării, organul de urmărire penală trebuie să insiste pentru a obţine cât mai multe date despre făptuitori, despre modul lor de operare pe care îl folosesc, numărul participanţilor, timpul şi locul unde acţionează.

Cât priveşte persoana făptuitorului, pe lângă datele de identificare, profesie, loc de muncă, trebuie să se stabilească dacă sunt cetăţeni ai Republicii Moldova sau străini, dacă au mai fost cercetaţi pentru asemenea fapte ori pentru alte infracţiuni în care au folosit arme de foc sau explozivi. Constatarea infracţiunilor flagrante este recomandat a se face numai atunci când activitatea infracţională nu poate fi întreruptă în alt fel. Din acest considerent alegerea momentului intervenţiei constituie condiţia de bază în asigurarea reuşitei acţiunii.

Cu ocazia constatării infracţiunii flagrante se vor lua măsuri de împie-

dicare a dispariţiei făptuitorului şi de identificare a armelor şi muniţiilor. Se va acorda o atenţie deosebită percheziţiei corporale, a bagajelor şi a mijloacelor de transport folosite (spre exemplu în cazul trecerii frauduloase peste frontieră de arme şi muniţii). Această activitate se impune a se efectua obligatoriu deoarece practica judiciară a demonstrat că făptuitorii au încercat să atace organele de cercetare, sau să-şi provoace răni sau să se sinucidă. Toate constatările făcute vor fi consemnate în procesul-verbal întocmit cu această ocazie (a constatării infracţiunii flagrante) după regulile de tactică criminalistică cunoscute şi se vor lua măsuri de conservare a armelor şi muniţiilor.

Organizarea şi realizarea reţinerii persoanei în flagrant delict. Constatarea infracţiunilor flagrante reprezintă, practic, cea mai sigură modalitate de probare a unei infracțiuni privind regimul armelor și muniților. În conformitate cu prevederile art. 513 C.pr.pen. al RM se consideră flagrantă infracţiunea descoperită în momentul săvîrşirii ei. Este, de asemenea, flagrantă şi infracţiunea al cărei făptuitor, imediat după săvîrşire, este urmărit de către victimă, martori oculari sau alte persoane ori este surprins aproape de locul comiterii infracţiunii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte care ar da temei de a-l presupune participant la infracţiune. Organizarea reţinerii în flagrant a bănuitului (bănuiţilor) de presupune, obligatoriu, efectuarea atentă a unor activităţi de pregătire, raportate nu numai la fapte, în sine, dar şi la modul de sesizare. Iniţial, în funcţie de complexitatea actelor, de amploarea lor, dar şi de modul de sesizare, organele de drept trebuie să acţioneze cu multă rigoare la pregătirea flagrantului, apelînd la modalităţile procesual-penale, tehnico-tactice criminalistice, în care le includem şi pe cele proprii poliţiei sau unor servicii speciale de investigaţie. Primul element luat în calcul pentru pregătirea surprinderii în flagrant, îl reprezintă modul în care s-a făcut sesizarea. De exemplu: în cazul sesizării din oficiu, organul de drept va verifica datele existente despre fapte şi făptuitori. Se va verifica dacă are sau nu antecedente penale, ce profesie are şi unde este angajat, dacă sînt explicaţii plauzibile în cazul denunţului sau autodenunţului şi alte date care ar face verosimilă probabilitatea săvîrşirii faptei şi identificarea subiecţilor activi ai infracţiunii. [11, p. 45-50]

Verificarea acestor date se poate realiza prin metode tipice: supravegherea persoanei în locuri publice, investigarea acesteia, interceptări şi înregistrări. Din perspectiva urmăririi penale, denunţul este alternativa cea mai bună pentru stabilirea unor astfel de acte. În aceste cazuri, este posibilă

audierea detaliată a denunţătorului, audiere care va fi efectuată potrivit tuturor regulilor tactice criminalistice, astfel încît să se poată realiza o imagine completă a faptelor infracţionale.

Audierea denunţătorului se va desfăşura cu respectarea atît a regulilor procedurale, cît şi a regulilor tactice criminalistice care guvernează audierea martorilor în dependenţă de personalitatea sau gradul de cultură, vîrsta şi, bineînţeles, poziţia socială a audiatului. În obţinerea declaraţiei, trebuie insistat asupra tuturor aspectelor legate de faptă, de făptuitor şi de persoanele care pot confirma afirmaţiile acestuia.

Potrivit unei experienţe semnificative a organelor de drept, problemele legate de pregătirea reţinerii făptuitorului în flagrant delict sînt: a) identitatea, profilul personalităţii, calitatea oficială a acestuia, atribuţiile sale de serviciu, locul de muncă; b) locul în care s-a consumat sau urmează să se consume fapta ilicită. Identificarea locului vizează denumirea oraşului, strada, topografia imobilului. Pentru determinarea acestor locuri, conform codului de procedură penală, se pot instala sisteme tehnice de înregistrare, care vor surprinde şi săvîrşirea faptei ca atare; c) determinarea modului de operare, a circumstanţelor în care se va comite infracţiunea.[12, p.223-224]

Echipa de prindere în flagrant va fi coordonată de către procuror şi va fi alcătuită din inspectori şi criminalişti specialişti în domeniul înregistrărilor şi interceptării comunicaţiilor. În cazul în care informaţiile provin de la servicii speciale, în măsura în care specialiştii acestora au calitatea de organ de investigaţii, vor fi cooptaţi în echipe şi cadre ale acestor organisme. Vor fi stabilite atribuţii precise şi clare pentru fiecare membru al echipei în funcţie de competenţa materială a fiecăruia. Aceştia vor transmite conducătorului echipei în permanenţă datele pe care le deţin.

Stabilirea modului de acţiune al echipei care realizează flagrantul este o măsură deosebit de importantă. Vor fi stabilite diverse variante de acţiuni, ţinînd cont de datele pe care le deţin, de comportamentul autorilor. Aceste variante vor cuprinde pe larg atribuţiile fiecărui membru al echipei, inclusiv modul său de acţiune. în cazuri excepţionale, complexe, unii membri ai echipelor nu trebuie să cunoască sarcinile celorlalţi.[13, p.139-140]

Este evident că fiecare caz presupune modalităţi particulare de pregătire a constatării infracţiunii flagrante. Totuşi se pot contura cu adevărat cîteva măsuri ce trebuie luate de către membrii echipei pentru derularea acestei acţiuni: a) supravegherea atentă a locului unde urmează să se deruleze infracţiunea; b) protejarea participanţilor la comiterea faptelor, începînd cu

denunţătorul şi terminînd cu organele de drept; c) tabilirea modalităţilor şi mijloacelor de comunicare între membrii echipei; d) apelarea la mijloacele tehnice, logistice adecvate acţiunii.

Toate aceste măsuri vor servi la realizarea flagrantului ca atare, identificarea şi ridicarea bunurilor sau valorilor, conservarea unor mijloace materiale de probă şi fixarea rezultatelor.

Organele de drept pot utiliza mijloace tehnice de înregistrare video şi audio. Aceste înregistrări reprezintă procedee tehnice de înmagazinare, relevare, conservare şi evidenţiere a probelor a căror forţă probatorie este egală cu a celorlalte probe.[14, p. 55]

După efectuarea înregistrărilor, organul de urmărire penală va întocmi un proces-verbal care va cuprinde, în afara datelor prevăzute de art. 260 CPP, şi următoarele: a) autorizaţia dată de judecătorul de instrucţie, conform legii; b) numele posturilor telefonice între care se poartă convorbirea; c) numele persoanelor care poartă convorbirea; d) data, ora şi durata fiecărei convorbiri; e) numele şi calitatea persoanei care a realizat înregistrarea; f) numărul de ordine al casetei, din evidenţa serviciului care efectuează înregistrarea; g) înregistrările redate în formă scrisă.

La procesul-verbal se ataşează purtătorul cu înregistrarea video, fiind sigilată de către organul de investigaţie. Aceste înregistrări se vor putea expertiza la cererea procurorului, instanţei sau părţii vătămate. Din punct de vedere tehnico-tactic criminalistic, la realizarea acestor înregistrări se vor avea în vedere următoarele: a) specialistul însărcinat cu înregistrarea convorbirilor va transmite imediat mesajele cu valoare sau semnificaţie infracţională organului de urmărire penală, orice întîrziere prejudiciind activitatea de probare a infracţiunii; b) alegerea mijloacelor de înregistrare video, fotografice, în funcţie de condiţiile specifice în care se va realiza înregistrarea. Astfel, se va ţine cont de particularităţile sau topografia locului de întîlnire, de spaţiul închis sau deschis, timpul de zi sau noapte, sursele de radiaţii electomagnetice etc.; c) În cazul denunţului se va putea utiliza procedeul montării pe corpul denunţătorului a unor aparate de înregistrare a întregii convorbiri.[15, p.137-138]

Desfăşurarea propriu-zisă a acţiunii de surprindere în flagrant va parcurge următoarele etape:

1. *Supravegherea locului în care va fi surprins făptuitorul.* Fiecare membru al echipei va supraveghea zonele sau spaţiile, persoanele care i-au fost încredinţate, ei vor comunica în permanenţă cu conducătorul echipei, in-

formîndu-l prompt asupra unor elemente noi, neanticipate, care pot afecta desfăşurarea flagrantului.

2. *Realizarea efectivă a flagrantului.* În funcţie de complexitatea acţiunii, echipa va alege momentul intervenţiei, asigurîndu-se de efectul elementului surpriză asupra infractorului, element tactic semnificativ pentru destrămarea sistemului de apărare al acestuia. Regulile tactice criminalistice care trebuie urmate în aceste momente sînt următoarele: a) intrarea cu rapiditate în spaţiul infracţional, în aşa fel încît făptuitorul să nu poată să fugă. Dacă spaţiul este deschis, se vor bloca toate direcţiile, iar dacă spaţiul este închis, se vor bloca toate căile de acces spre uşi sau geamuri; b) conducătorul echipei, ceilalţi membri trebuie să-şi decline identitatea, prezentînd legitimaţia, astfel încît toate persoanele prezente să audă; c) identificarea funcţionarului, subiect activ al infracţiunii pe baza documentelor de identitate pe care le are asupra sa. Vor fi reţinute toate datele din documentul de identitate; d) identificarea tuturor persoanelor care se găsesc în acel loc şi care ulterior ar putea furniza date despre activităţile desfăşurate de făptuitor, despre bunuri şi bani, în calitate de martori oculari. Pînă la finalizarea operaţiunii, aceste persoane vor rămîne la faţa locului pentru audiere şi pentru semnarea actului de constatare; Înregistrarea video a acestor acţiuni. [16, p.674-680]

Concluzie. Rezumând pe marginea celor expuse considerăm că lămurirea problemelor activităţilor ilicite prezintă importanţă deosebită atât pentru asigurarea unei încadrări juridice corespunzătoare a faptelor comise, cât și pentru administrarea probelor în vederea stabilirii vinovăției făptuitorilor, trimiterii cauzei în judecată, asigurând prevenirea și combaterea săvârşirii infracţiunilor de acest gen.

Referințe bibliografice:

1. V. Cușnir. Corupția: reglementări de drept, activități de prevenire şi combatere. Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”, Ch: 1999, p.87-88.
2. Marcel Le Clere, “Manuel de polise tehnique”, Ed. Polise Revue, Paris, 1974, p.225-226. Autorul aminteşte pe lîngă “formula celor 7 întrebări” din limba franceză (qui? Quelle est la nature de cet acte? ou? Y a-t-il eu des complices? Quel en parait le mobile? Comment l’acte a-t-il ete realise? A quel moment?) şi cunoscuta formulă a “celor 7 w” din limba germană (wer? was? wo? womit? warum? wie? wann?).
3. E. Stancu, Criminalistica, vol. II, Tactica şi metodologia criminalistică, Ed. ACTAMI, Bucureşti 1995, p.40.
4. Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р. Криминалистика. Учебник для вузов. Под редакцией Р. С. Белкина. М., 2001, с. 539.
5. Белкин Р. С., Лившиц Е. М. Тактика следственных действий. М., 1997, с. 328.

6. Ваднер М. Б. Криминалистическая экспертиза материалов, веществ, изделий. Изд. ПИТЕР. СПб, 2001, с. 98-99.
7. Ищенко Е. П. Криминалистика. Краткий курс. М., 2003, с. 422.
8. Toader Tudorel. Drept penal român. Partea specială. Ediția a 5-a. Ed. Hamangiu. București, 2011, p. 253.
9. Криминалистика. Учебник. / Ответственный редактор Н. П. Яблоков. 3-е издание переработанное и дополненние. Изд. ЮРИСТЪ. М., 2005, с. 733.
10. Ruiu Marin. Metodologia investigării criminalistice a unor genuri de infracțiuni. Ed. Universul Juridic. București, 2014, p. 117.
11. Руководство для следователей. Под редакцией Н. А. Селиванова и В. А. Снеткова. Изд. ИНФРА-М. М., 1997, с. 49-50.
12. Pintea Alexandru. Urmărirea penală. Aspecte teoretice și practice. Ed. Universul Juridic. București, 2017, p. 223-224.
13. Tudoran Mihai Viorel. Teoria și practica interceptărilor și înregistrărilor audio sau8 video judiciare. Ed. Universul Juridic. București, 2012, p. 139-140.
14. Корма В. Д. Предварительные криминалистические исследования следов применения оружия. Учебно-практическое пособие. Изд. ПРИОР. М., 2005, с. 55.
15. Avram Mihail, Gurin Vasile, Donciu Anatol. Depistarea, cercetarea și calificarea infracțiunilor de corupție. Ed. ARC. Chișinău, 2005, p. 137-138.
16. Stancu Emilian. Tratat de criminalistică, Ediția a II-a, Editura Universul Juridic, București 2002, p. 674-680.
17. Codul de procedură penală al Republicii Moldova: Legea Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.104-110. În vigoare din 12 iunie 2003.
18. Legea Republicii Moldova privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă, nr. 130 din 08.06.2012. În: MO nr. 222-227/721 din 26.10.2012.
19. Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 1012/2004.

Date despre autor

NEMȚANU Constantin, licențiat în drept și master în drept, comisar șef de poliție, Piatra Neamț (România), doctorand al Universității de Studii Europene din Moldova.